

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 11.4.2003
KOM(2003) 184 endelig

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET

Opfølgning af hvidbogen «Et nyt afsæt for europæisk ungdom» - Forslag til fælles målsætninger for inddragelse og orientering af de unge i henhold til Rådets resolution af 27. juni 2002 om rammerne for det europæiske samarbejde på ungdomsområdet

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET

Opfølgning af hvidbogen «Et nyt afsæt for europæisk ungdom» - Forslag til fælles målsætninger for inddragelse og orientering af de unge i henhold til Rådets resolution af 27. juni 2002 om rammerne for det europæiske samarbejde på ungdomsområdet

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.	Indledning	3
1.1.	Forslag som led i opfølgningen af hvidbogen om ungdomsanliggender	3
1.2.	Forslag, der afspejler en vilje til at handle i fællesskab	3
1.3.	Forslag, der supplerer andre politiske initiativer	4
2.	Fælles målsætninger for øget inddragelse af de unge	5
2.1.	Bedre inddragelse af de unge i det lokale samfundsliv	6
2.2.	Bedre inddragelse af de unge i det repræsentative demokratis mekanismer	6
2.3.	Lære at deltage	7
3.	Fælles målsætninger for bedre information til de unge	7
3.1.	Forbedre unge menneskers adgang til informationstjenester	8
3.2.	Levere kvalitetsinformation	9
3.3.	Øge unge menneskers deltagelse i udformning og formidling af information	9
4.	Gennemførelses- og opfølgningsmekanismer	10

1. INDLEDNING

1.1. Forslag som led i opfølgningen af hvidbogen om ungdomsanliggender

Disse forslag til fælles målsætninger er en opfølgning af hvidbogen «Et nyt afsæt for europæisk ungdom»¹, der blev vedtaget af Kommissionen den 21. november 2001, og af Rådets resolution af 27. juni 2002² om rammerne for det europæiske samarbejde på ungdomsområdet.

Ved den resolution indfører Rådet en åben koordinationsmetode og sørger for, at den først og fremmest anvendes på de to prioritetsområder: inddragelse og orientering af de unge. Rådet giver Kommissionen mandat til at udarbejde et udkast til fælles målsætninger på grundlag af en situationsrapport i alle medlemsstaterne. Formålet med denne meddelelse er at foreslå Rådet en række fælles målsætninger i henhold til mandatet.

Medlemsstaterne har ved at beslutte at anvende den åbne koordinationsmetode på ungdomsområdet på disse to prioritetsområder givet udtryk for deres vilje til at styrke samarbejdet om gennemførelsen og opfølgningen af politikkerne på disse to områder. Efter deres mening skal dette ske «på en fleksibel måde, der er tilpasset [...] med behørig hensyntagen til medlemsstaternes beføjelser og subsidiaritetsprincippet»³.

Kommissionen har i henhold til det mandat, den har fået, i samarbejde med medlemsstaterne udarbejdet et detaljeret spørgeskema for hvert enkelt af disse to prioritetsområder. Spørgeskemaerne er blevet sendt til medlemsstaterne og kandidatlandene, da det fremgår af Rådets resolution, at sidstnævnte bør «inddrages i rammerne for samarbejdet på ungdomsområdet på europæisk plan».

Spørgeskemaerne er blevet udarbejdet ud fra en fælles tilgang og en fælles hovedstruktur. Man blev i første omgang bedt om at afgive basisoplysninger om situationen og den gældende lovgivning i det enkelte land, dernæst at fremlægge retningslinjerne for de gældende nationale politikker vedlagt eksempler på god praksis og endelig at redegøre for forventningerne til EU-indsatsen.

I forbindelse med beslutningen om at høre de unge skulle man ligeledes anføre, hvorledes man havde besluttet at gøre det nationalt.

Kommissionen har for sin del hørt Det Europæiske Ungdomsforum, før den stillede forslag.

1.2. Forslag, der afspejler en vilje til at handle i fællesskab

Den måde, spørgsmålene er blevet behandlet og svarene afgivet på, har varieret fra land til land alt efter den nationale ungdomspolitiske situation og de unges engagement. De modtagne svar i form af indberettede data, argumenter, forslag og

¹ KOM (2001) 681 endelig udg.

² EFT C 168 af 13.07.2002.

³ Rådets resolution af 27.06.2002.

eksempler på god praksis har udgjort et righoldigt og interessant grundlag for udarbejdelsen af en analyse i Kommissionens tjenestegrene.⁴

Forslagene til fælles målsætninger fremgår af analysen af svarene fra de hørte lande. Rådet opfordrede nemlig i resolutionen af 27.06.2002 Kommissionen til «[...] at udarbejde et spørgeskema for hver prioritet, herunder de centrale emner, [...] på grundlag af svarene fra medlemsstaterne at udarbejde en sammenfattende rapport [...] og at forelægge udkast til fælles målsætninger». Det er med udgangspunkt i svarene fra medlemsstaterne om deres nationale situation og deres forventninger på EU-plan, at målsætningerne foreslås. De er resultatet af den fælles tilgang udviklet af samtlige hørte lande og omfatter de konsensuselementer, der fremgår af analysen af svarene. For hvert enkelt af de tematiske prioritetsområder foreslås en global målsætning med tre delmålsætninger.

Således som det også er tilfældet med den åbne koordinationsmetode for uddannelse, anføres der ligeledes tiltag med henblik på at opfylde de fastsatte målsætninger.

1.3. Forslag, der supplerer andre politiske initiativer

Kundskabernes Europa

Etableringen af et politisk samarbejde på ungdomsområdet, hvori fastsættelsen af fælles målsætninger indgår som et nøgleelement, bidrager til gennemførelsen af de strategiske mål, der blev fastlagt af Det Europæiske Råd i Lissabon og Barcelona, om at gøre Europa til «den mest konkurrencedygtige og dynamiske videnbaserede økonomi i verden».

Livslang uddannelse udgør en vigtig søjle i denne strategi, der har til formål at forbedre den faglige viden og de faglige kvalifikationer, men ligeledes at øge borgernes bevidsthed og samfundsmæssige engagement.

I den forbindelse er ikke-formel og uformel uddannelse af afgørende betydning, ikke kun for at nå konkurrencemålsætningerne, men også for at sikre en højere grad af social integration, personlig udvikling og udøvelse af et aktivt medborgerskab⁵.

Ungdomspolitikkerne bidrager i høj grad til ikke-formel uddannelse af de unge. Inden for disse politikker udgør inddragelse og orientering af de unge de to anerkendte hovedprioritetsområder, også for de unge selv.

De foreslåede fælles målsætninger trækker også på erfaringerne fra programmet Ungdom for Europa og bør indgå i forberedelsen af den nye generation af programmer om uddannelse og ungdom.

Medborgerskab og nye styreformer

De unges stærke krav om deltagelse hænger uløseligt sammen med information, som er en nødvendig betingelse herfor.

⁴ Analysis of Member States' replies to the Commission questionnaires on youth participation and information – Working document from the Commission services (Analyse af medlemsstaternes svar på Kommissionens spørgeskemaer om inddragelse og orientering af de unge - Arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene (SEK(2003) 465)).

⁵ Rådets resolution af 27. juni 2002 om livslang læring, EFT C 163 af 09.07.2002.

At øge de unges deltagelse og holde dem bedre orienteret bidrager til den bredere målsætning om aktivt medborgerskab og til at besvare spørgsmålet «Hvordan kan borgerne, og navnlig de unge, bringes nærmere på det europæiske projekt og de europæiske institutioner?»⁶.

Inddragelse og orientering af de unge indgår ligeledes i målsætningerne for hvidbogen om nye styreformer, navnlig dem om åbning og deltagelse. Som anført i hvidbogen om ungdomsanliggender er ungdomsområdet et område, hvor disse principper finder anvendelse:

- Åbning: at sikre information og aktiv kommunikation i forhold til de unge på deres sprog, så de forstår, hvordan EU fungerer og de politikker, der vedrører dem
- Deltagelse: at sikre, at de unge høres, og at fremme deres deltagelse i beslutninger, der vedrører dem, og generelt i livet i deres lokalsamfund.

2. FÆLLES MÅLSÆTNINGER FOR ØGET INDDRAGELSE AF DE UNGE

I et samfund i hastig udvikling, der er karakteriseret ved en tendens til aldring af den europæiske befolkning på lang sigt og en voksende afstand mellem de unge og det traditionelle politiske liv, er de unges aktive medborgerskab en større satsning, som anerkendes af alle.

Begrebet aktivt medborgerskab for unge henviser direkte til en fuld og hel inddragelse af de unge i samfundslivet, til de unges engagement, men også til de unges evne til at udøve dette medborgerskab.

Betingelserne for de unges deltagelse i samfundslivet udvikler sig, samtidig med at måden og betingelserne for udøvelse af repræsentativt og deltagerbaseret demokrati ændrer sig.

At anerkende og støtte de forskellige former for deltagelse, som de unge udvikler i deres miljø, at forbedre deres forhold til det repræsentative demokratis mekanismer og at hjælpe dem med at gribe mulighederne for at deltage er nødvendige betingelser for, at de er på højde med resten af samfundet, når de udøver et aktivt og ansvarligt medborgerskab.

For så vidt angår inddragelse, foreslår Kommissionen en **overordnet målsætning: at indføre og støtte tiltag, der fremmer de unges udøvelse af et aktivt medborgerskab, og at øge deres faktiske deltagelse i det demokratisk liv**. Med henblik på at nå denne overordnede målsætning foreslås følgende tre delmålsætninger:

- Bedre inddragelse af de unge i det lokale samfundsliv
- Bedre inddragelse af de unge i det repræsentative demokratis mekanismer
- Lære at deltage.

⁶ Læken-erklæringen, 14.-15.12.2001.

2.1. Bedre inddragelse af de unge i det lokale samfundsliv

Medborgerskabet opbygges først og fremmest gennem en række forskellige erfaringer i de unges nærmiljø, som f.eks. i familielivet, skolen, fritiden og arbejdslivet. Det lokale foreningsliv og ngo'erne spiller ligeledes en afgørende rolle. Det er vigtigt at sørge for, at de unge - uanset social, økonomisk og kulturel baggrund, livsform og bopæl - bedre kan deltage i det lokale samfundsliv.

Derfor foreslås følgende tiltag:

- at fremme de unges engagement i forskellige sammenhænge (ngo'er, foreninger, volontørtjeneste osv.) og at støtte ungdoms-ngo'er ved at respektere deres uafhængighed og deres autonomi
- at anerkende de unge som aktive, selvstændige medborgere ved at støtte tiltag, initiativer og projekter, der har til formål at inddrage de unge direkte i løsningen af problemer på lokalt plan
- bedre at anerkende, orientere om og støtte forældres, socialarbejders og andre kontaktpersoners arbejde i marken til fordel for de unge
- bedre at indkredse hindringerne for særlige gruppers deltagelse og tilskynde til tiltag og mekanismer med henblik på at fremme alle unges deltagelse i samfundslivet, bl.a. ved at sikre inddragelse af kønsaspektet.

2.2. Bedre inddragelse af de unge i det repræsentative demokratis mekanismer

Det repræsentative demokrati er en af grundpillerne i vore samfund. Det er derfor en udfordring at sørge for, at de unge deltager aktivt heri. I den forbindelse skal samfundet i højere grad afspejle de unges ønsker og behov, hvis det vil bringe dem i samklang med de traditionelle demokratiske mekanismer. Dette kan ikke ske uden en mentalitets- og holdningsændring. Det er først og fremmest ved at indlede en dialog med de unge, at de får mulighed for at spille en rolle dér, hvor de politiske beslutninger træffes, og hvor man har politisk indflydelse. De politiske instanser skal sørge for i højere grad at inddrage de unge i det repræsentative demokratis mekanismer.

Derfor foreslås følgende tiltag:

- at uddybe og udvikle en regelmæssig og struktureret dialog mellem de politiske instanser og de unge og deres repræsentative strukturer (landsdækkende og regionale ungdomsråd, Det Europæiske Ungdomsforum)
- at sørge for, at denne dialog ligeledes kan finde sted med de unge, som ikke er medlemmer af etablerede organisationer, og at disse organisationer også tager hensyn til deres behov
- at støtte mekanismer, der muliggør enhver form for dialog med henblik på at bringe de unge tættere på den politiske beslutningstagning
- bedre at sikre forbindelsen imellem de forskellige repræsentative niveauer og niveauer for dialog, fra det lokale plan til EU-planen

- at støtte de unges betydning og tilstedeværelse i valgprocesserne: at gøre en indsats for, at de unge kommer på valglisterne, at opfordre de unge til at deltage aktivt i valg, i højere grad at lukke de politiske partier op for unges deltagelse og at styrke de unges tilstedeværelse i de valgte instanser
- at fastslå og undersøge hindringerne for de unges deltagelse i det repræsentative demokratis mekanismer og tilskynde til tiltag og mekanismer med henblik på at fremme alle unges deltagelse, herunder at sikre inddragelse af kønsaspektet.

2.3. Lære at deltage

Det enkelte unge menneske skal kunne udvikle sit potentiale, sin identitet og sin evne til at indtage en aktiv plads i samfundet. I den forbindelse er uddannelse et afgørende element, for evnen til at deltage erhverves bl.a. i skolen, der udgør et af de første socialiseringsmiljøer for de unge efter familien. Erfaringer fra det ikke-formelle uddannelsesområde bidrager også i høj grad til den personlige udvikling og et aktivt medborgerskab. Der bør skabes betingelser for at lære at deltage.

Derfor foreslås følgende tiltag:

- at udvikle og uddybe uddannelse i deltagelse inden for de formelle uddannelsessystemer (i forbindelse med de målsætninger, der er blevet vedtaget som led i den åbne koordinationsmetode for uddannelse)
- at støtte udviklingen af tiltag inden for ikke-formel og uformel uddannelse til fordel for unges aktive deltagelse
- at udbygge samspillet mellem formel, ikke-formel og uformel uddannelse
- at udnytte de erfaringer, som de unge gør i familien, i skolen, på universitetet, på andre uddannelsessteder og på arbejdspladsen
- at være bedre til at orientere om og fremme de for alle gavnlige resultater af de unges engagement og bekæmpe fordomme mod unge, der udgør en hindring for deres faktiske deltagelse
- at foretage en bedre analyse af de fænomener, der fører til, at visse grupper af medborgere udstødes, og at fremme forebyggende tiltag.

3. FÆLLES MÅLSÆTNINGER FOR BEDRE INFORMATION TIL DE UNGE

Oplysninger skræddersyet til unge menneskers behov giver dem mulighed for at deltage i samfundslivet og udvikle en aktiv sans for medborgerskab. Det er en nødvendig, men ikke tilstrækkelig betingelse for deltagelse. Den slags oplysninger er også beregnet for dem, der kommer i kontakt med unge mennesker, som f.eks. forældre, lærere, ungdomsmedarbejdere, ungdomsledere, ungdomsinformationsansvarlige, bibliotekarer osv.

Det er medlemsstaterne, der primært er ansvarlige for at holde unge mennesker orienteret – også i EU-spørgsmål. De giver imidlertid udtryk for et behov for i højere grad at lære af hinanden gennem en struktureret udveksling af erfaringer og god praksis og dermed styrke den europæiske dimension af ungdomsoplysning.

For så vidt angår information, foreslår Kommissionen **en overordnet målsætning: at forbedre unge menneskers adgang til kvalitetsinformation for at øge deres deltagelse i samfundslivet og udvikle dem til at blive aktive og ansvarlige medborgere i et udvidet EU.** Denne overordnede målsætning skulle kunne nås ved at gennemføre følgende tre delmålsætninger:

- forbedre unge menneskers adgang til informationstjenester
- levere kvalitetsinformation
- øge unge menneskers deltagelse i udformning og formidling af information.

3.1. Forbedre unge menneskers adgang til informationstjenester

Mange medlemsstater har udviklet særlige ungdomsinformationstjenester, der er ansvarlige for at udforme og formidle information og rådgivning. Meget ofte er disse tjenester imidlertid ikke formålstjenligt udviklet, og koordineringen af de forskellige implicerede aktører og niveauer lader en del tilbage at ønske. Adgangen til informationstjenester skal forbedres for unge mennesker, navnlig for de dårligst stillede.

Derfor foreslås følgende tiltag:

- at intensivere udviklingen af strukturerede, holistiske, sammenhængende og koordinerede informationstjenester i medlemsstaterne, der tager hensyn til unge menneskers særlige behov, navnlig ved
 - at foretage en effektiv koordinering af de forskellige tjenester og sætte dem i kontakt med hinanden på de forskellige nationale, regionale og lokale niveauer
 - at tage kontakt til eksisterende informationstjenester på EU-plan for at forbedre formidlingen af EU-information på nationalt, regionalt og lokalt plan
- at oprette informationstjenester på stedet, der er gratis, let tilgængelige og afpasset unge menneskers adfærd, miljø og behov
- at give navnlig dårligt stillede unge mennesker lige adgang til information og undgå enhver form for forskelsbehandling og udelukkelse af økonomiske, sociale, kulturelle og geografiske årsager
- at oprette nationale og regionale ungdomsportaler i forbindelse med European Youth Portal og således bidrage til
 - udvikling af et netværk af sammenkoblede ungdomsinformationsportaler
 - videreformidling af information i EU-spørgsmål til de nationale, regionale og lokale niveauer.

3.2. Levere kvalitetsinformation

Information til unge mennesker er ofte af ringe kvalitet, når ikke altid målgruppen, gør ikke hensigtsmæssig brug af ny teknologi og bidrager kun i begrænset omfang til at øge unge menneskers deltagelse i samfundslivet. Dertil kommer, at personale, der arbejder med ungdomsinformation og -rådgivning, har behov for uddannelse. En høj kvalitet er en forudsætning for at holde unge mennesker ordentligt orienteret.

Derfor foreslås følgende tiltag:

- at udarbejde en adfærdskodeks for informations- og rådgivningstjenester for unge mennesker, bl.a. ved at opstille fælles kvalitetskriterier og kvalitetskontrolmekanismer og ved at gøre uddannelsen af dem, der arbejder med ungdomsinformation, bedre, navnlig hvad angår
 - anvendelse af ny teknologi
 - erhvervelse af sproglige færdigheder og
 - styrkelse af den europæiske dimension af ungdomsinformation
- at gøre forbindelsen mellem information og rådgivning bedre med det formål at tilskynde til en indlærings- og kapacitetsopbyggelsesproces blandt unge mennesker om, hvordan man opnår, udvælger og vurderer information for at blive oplyste informationsbrugere
- at tilskynde til at gøre mere brug af “nye medier”, såsom internet, mobiltelefon, video, biograf osv. i forbindelse med ungdomsinformation for at nå ud til så mange unge mennesker som muligt.

3.3. Øge unge menneskers deltagelse i udformning og formidling af information

Med henblik på at sikre, at ungdomsinformation er umiddelbart tilgængelig, ikke-diskriminerende og afpasset unge menneskers miljø og behov, navnlig de dårligt stillede, bør ungdomsorganisationer og unge mennesker selv involveres på alle niveauer i fastlæggelsen og gennemførelsen af ungdomsinformationsstrategier og deltage i udformningen og formidlingen af information.

Derfor foreslås følgende tiltag:

- inddragelse af ungdomsorganisationer på europæisk plan, nationalt, regionalt og lokalt i fastlæggelsen og gennemførelsen af ungdomsinformationsstrategier
- behørigt at inddrage unge mennesker i tilvejebringelsen af ungdomsinformation med henblik på
 - at producere forståelig og brugervenlig ungdomsinformation afpasset unge menneskers behov og
 - at skræddersy ungdomsinformation til bestemte grupper af unge mennesker, herunder navnlig de dårligt stillede

- at tilskynde til i højere grad at inddrage unge mennesker i formidlingen af ungdomsinformation (navnlig i ungdomsinformationscentre, skoler, klubber og medier) og i rådgivning af ligestillede, navnlig unge mennesker, der har vanskeligt ved at få adgang til information og rådgivning.

4. GENNEMFØRELSES- OG OPFØLGNINGSMEKANISMER

Gennemførelsen og opfølgningen af de fælles målsætninger hænger uløseligt sammen med den åbne koordinationsmetode, og især med den, der blev indført ved Rådets resolution på ungdomsområdet.

Således som det er tilfældet med fastsættelse af målsætninger og under overholdelse af Rådets retningslinjer, skal gennemførelse og opfølgning ske på en fleksibel måde, der er afpasset ungdomsområdet, og respektere medlemsstaternes beføjelser og overholde nærhedsprincippet. Derfor foreslås følgende principper og mekanismer:

Medlemsstaterne enes om at nå alle de foreslåede fælles målsætninger for inddragelse og orientering, der udgør et sammenhængende og uløseligt hele.

Det påhviler den enkelte medlemsstat at fastsætte gennemførelses- og opfølgningsbestemmelser nationalt ud fra sin specifikke situation i forhold til disse fælles målsætninger.

Princippet om, at medlemsstaterne skal holde hinanden orienteret og jævnligt udveksle erfaringer om, hvilken tilgang de har anvendt, hvilke fremskridt der er sket og om god praksis, kan overholdes ved at afholde jævnlige møder på ungdomsgeneraldirektørniveau ifølge en forud fastsat arbejdsplan om nødvendigt forberedt af arbejdsgrupper ud fra de fastlagte tiltag.

De implicerede myndigheder skal på en passende måde sørge for, at princippet om at tilknytte de unge og deres repræsentative strukturer til dette arbejde nationalt og på EU-plan overholdes.

Det foreslås, at medlemsstaterne udarbejder nationale rapporter om gennemførelsen af de to prioritetsområder inddragelse og orientering i 2005, som Kommissionen skal bruge til at udarbejde en situationsrapport til Rådet. På grundlag af forslag fra Kommissionen skal Rådet bekræfte, tilpasse eller ændre de fælles målsætninger vedrørende disse to prioriterede områder.

Disse forslag til fælles målsætninger sendes til Europa-Parlamentet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget.